



# Dokument nr. 8:97

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen

## Forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth og Ulf Erik Knudsen om en norsk kulturkanon

Til Stortinget

### BAKGRUNN

Den norske kulturarven representerer store verdier og er med på å gi nasjon og innbyggere identitet og fellesskapsfølelse. Vår felles kulturarv er en av våre største skatter, og det er av største viktighet å ta vare på, og formidle, vår kulturarv. Tilhørighet til kulturarven styrker vår identitet som enkeltmennesker, vårt felles kulturelle referansegrunnlag som nasjon, og er av grunnleggende betydning for vår identitet som folk.

Ved å skape debatt og ved å fastslå hva som er de viktige hjørnesteinene i den norske kulturarv, styrker og vedlikeholder vi denne arven. For tiden er norsk kultur under press. Norsk kultur har heldigvis en sterk base, men den må vedlikeholdes og holdes levende. Kulturarven er for viktig til å gå i glemmebooken.

En kulturkanon er et utvalg verker som er ansett for å være de beste gjennom tidene. Altså en liste over de viktigste verk.

I en kanon samler man det som er anerkjent og som er det beste og mest representative. En slik kanon kan brukes som en innføring i et område eller som et utgangspunkt for vurdering av andre verk. For de som ønsker å orientere seg og lære noe nytt, vil en kanon utgjøre en verdifull inngangsport til et større område.

I en kanon finner man, med andre ord, det viktigste og mest representative innenfor et gitt område. En norsk kulturkanon skal være en innføring i og en

sammenstilling av det viktigste ved vår felles kulturarv. Dermed blir kulturkanonen også et viktig fundament for den videre kulturelle utvikling i Norge.

En norsk kulturkanon er først og fremst et verktøy for å ivareta den nasjonale kulturarven. Kanonen vil hjelpe alle til å forstå norsk kultur og bidra til å holde norsk kultur ved like.

I Danmark lanserte kulturminister Brian Mikkelsen i 2004 ideen om en dansk kulturkanon. Kulturdepartementet nedsatte syv utvalg, med 35 utvalgsmedlemmer, som utarbeidet listen innenfor de ulike fagområder. Mens utvalgene jobbet, foregikk det en livlig debatt i det offentlige rom. Noen mente at man ikke trengte en kanon, mens de fleste var opptatt av hvilke verk som fortjente en plass i kanonen. Engasjementet var stort. I januar 2006 kunne kulturminister Mikkelsen presentere den danske kanonen, hvor verkene ble presentert med begrunnelse.

I Nederland har Undervisnings-, kultur- og vitenskapsdepartementet nedsatt et utvalg for en nederlandsk kulturkanon. Utvalget tar sikte på å involvere folk i sitt arbeid, og har på sine nettsider avstemninger over ulike verk og diskusjonsgrupper.

Prosessen frem til kanonen foreligger og bruken av den ferdige kanonen er like viktig som kanonen selv. Det er en klar fordel med et bredt, sterkt og folkelig engasjement i utvelgelsen av verk. På den måten sikrer man en bred og folkelig forståelse for og forankring av kanonen. Å basere seg utelukkende på fagjuryer vil være å distansere prosjektet fra folket og føre til en ovenfra-og-ned-utforming. I motsetning til i Danmark, bør juryene i Norge ikke jobbe bak lukkede dører.

En rekke områder fortjener sin kanon, og allerede i utvelgelsen av hvilke områder man ønsker, kan og bør det oppstå debatt. Noen vil sikkert også hevde at en inndeling i områder skaper kunstige skiller. De

viktigste områdene som en slik kanon bør utformes innen, er:

- Arkitektur
- Billedkunst, inklusive skulptur og utsmykning
- Design og kunsthåndverk
- Foto og journalistikk, inklusive samfunnsdebatt
- Film
- Litteratur
- Musikk
- Scenekunst
- Barnekultur
- Matkultur

Prosessen frem til ferdig kanon bør drives frem av kompetente fagfolk innen de ulike områdene, og engasjerte legfolk som sammen kan utgjøre en komité for hvert område. Komiteene bør gjenspeile ulike syn, samtidig som de jobber fremover mot en felles forståelse. Komiteene bør legge opp sitt arbeid på en slik måte at nominasjon av verk blir bredest mulig, og at vurderinger underveis ikke blir gjort i lukkede rom, men til enhver tid utsettes for offentlig debatt og engasjement. Det er også en fordel om det blir bred allmenn deltagelse i vurdering av de ulike verk, kanskje til og med i form av rådgivende avstemminger.

Ved et bredt, sterkt og folkelig engasjement vil ikke bare en ferdig kanon, men hele prosessen frem til kanon styrke formidlingen i prosjektet. Det er faktisk slik at det viktigste ikke er den ferdige kanonen, men den brede, offentlige debatten. Gjennom debat-

ten vil det bli belyst hva norsk kultur er og hva det vil si å være norsk. Debatten vil gi folk en bedre forståelse av hva som er norsk kultur og av grensen mellom norsk og fremmed kultur.

Den ferdige kanonen kan og bør danne utgangspunkt for formidling av norsk kulturarv, både mot allmennheten og for eksempel i skolen. Pensumlister bør ta høyde for kanonen, i den grad de aktuelle verk ikke allerede i dag er pensum. Spesielle tiltak for bevaring og formidling av de aktuelle verk bør vurderes. Eksempelvis kan det lages vandrestillinger og TV-program. Utstillinger, jubileer og bevaring av verkene i kanonen bør prioriteres. Det kan stilles særskilte krav til NRK, som allmennkringkaster, til formidling av verkene i kanonen.

Et hovedpoeng er altså at dette skal være en prosess. Det vil være ulike meninger om et slikt prosjekt og ulike meninger om de verk som blir valgt ut. Dette er en av de største styrker ved prosjektet; at vi får en debatt om vår kulturarv.

## **FORSLAG**

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen sette i gang arbeidet med en bredt folkelig forankret norsk kulturkanon.

2. juni 2006